

به نام خداوند جان و خرد

کزین برتر اندیشه برنگذرد

دانشگاه گیلان
دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه آموزشی علوم تربیتی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته علوم تربیتی گرایش برنامه ریزی درسی

عنوان:

**بررسی پژوهش های انجام شده در حوزه یادگیری الکترونیکی از منظر
موضوعی و روش شناسی پژوهش از سال ۱۳۸۰ تا کنون در ایران**

استاد راهنما:

دکتر فرهاد سراجی

استاد مشاور:

دکتر یحیی معروفی

نگارش:

سهیلا صیفوری

۲۸ خرداد ۱۳۹۲

تقدیم به کسانی که زندگی را در پاکی و شرافت می‌دانند و انسانیت کلمه مبهم و

موهومی برایشان نیست...

تقدیم به توای آشنای من!

تقدیر و تشکر

باسپاس به درگاه ایزدمنان

بیچ اثر علمی حاصل تلاش تنها نویسنده اش نیست. از بهکاری ارزشمند تمامی عزیزانی که با مساعدت خود زمینه خلق این اثر پژوهشی را فراهم کرده اند بسیار

سپاسگزارم. در این کار کمال تشکر را از اساتید محترم و ارجمندم جناب آقای دکتر سراجی به پاس توصیه ها و همراهی ارزشمندشان در تکمیل مراحل پژوهش

و جناب آقای دکتر معروفی به پاس یاری و مشاوره در راه تهیه این پایان نامه ابراز مینمایم. همچنین از دوستان عزیزم که همواره به من لطف داشته اند صمیمانه تشکر

میکنم. از خانواده عزیزم که در تمام طول زندگی همواره از محبت و راهنمایی هایشان برخوردار بوده ام و تمام موفقیت های خود را مدیون آنها هستم، بی نهایت

ممنون و سپاسگزارم.

در نهایت سپاس از هریاری دهنده ای که وسعت بهرایی اش حتی به قدر نخط ای مراد سپاسی ابدی موظف نمود.

دانشگاه بوعلی سینا
مشخصات رساله/پایان نامه تحصیلی

عنوان:

بررسی پژوهش‌های انجام شده در حوزه یادگیری الکترونیکی از منظر موضوعی و روش‌شناسی پژوهشی از سال ۱۳۸۰ تا کنون در ایران

نام نویسنده: سهیلا صیفوری

نام استاد راهنما: دکتر فرهاد سراجی

نام استاد مشاور: دکتر یحیی معروفی

دانشکده: ادبیات و علوم انسانی

گروه آموزشی: علوم تربیتی

رشته تحصیلی: علوم تربیتی

گرایش تحصیلی: برنامه ریزی درسی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

تاریخ تصویب پروپوزال: ۱۳۹۱/۱۰/۷

تاریخ دفاع: ۱۳۹۲/۳/۲۸

تعداد صفحات: ۱۱۲

چکیده:

هدف پژوهش حاضر بررسی پژوهش‌های انجام شده در زمینه یادگیری الکترونیکی از منظر موضوعی و روش‌شناسی پژوهش از سال ۱۳۸۰ تا کنون در ایران می‌باشد. روش انجام پژوهش توصیفی - پیمایشی و تحلیل محتوای کمی می‌باشد. این پژوهش دارای دو جامعه است: (۱) جامعه اول شامل پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد گروه‌های برنامه ریزی درسی، برنامه ریزی آموزشی، مدیریت آموزشی، آموزش بزرگسالان، تحقیقات آموزشی و تکنولوژی آموزشی دانشگاه‌های علامه طباطبائی، تربیت معلم، شهید بهشتی، شیراز، اصفهان و فردوسی مشهد که از سال ۱۳۸۰ به بعد در هریک از این رشته‌ها دانشجو تربیت کرده‌اند می‌باشد که از بین آن‌ها پایان‌نامه‌های مرتبط با یادگیری الکترونیکی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است. (۲) جامعه دوم شامل خبرگان حوزه یادگیری الکترونیکی می‌باشد. برای جامعه پایان‌نامه‌ها از روش نمونه‌گیری سرشماری استفاده گردیده است. بنابراین در این جامعه، حجم نمونه معادل جامعه می‌باشد و برای جامعه خبرگان از روش نمونه‌گیری ملاک‌محور هدفمند استفاده گردیده است که ۶۰ نفر از خبرگان حوزه یادگیری الکترونیکی به عنوان نمونه انتخاب گردیده است. برای جمع‌آوری داده‌ها از دو ابزار محقق ساخته استفاده گردیده است: (۱) چک لیست محقق ساخته برای بررسی پایان‌نامه‌های انتخاب شده و (۲) پرسشنامه خبرگان برای مشخص کردن موضوعات اولویت‌دار در حوزه یادگیری الکترونیکی. تحلیل داده‌های حاصل از بررسی روش‌شناسی پایان‌نامه‌ها، با استفاده از آمار توصیفی (میانگین) و تحلیل پرسش‌نامه خبرگان با استفاده از آمار استنباطی (T تک گروهی) صورت گرفته است. همچنین برای مشخص ساختن خلاءهای پژوهشی، داده‌های وضع مطلوب با داده‌های مربوط به وضع موجود مقایسه شده است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که ۷۹/۷ درصد از پایان‌نامه‌ها با روش‌شناسی کمی، ۱۰/۱ درصد از پایان‌نامه‌ها با روش‌شناسی کیفی و ۱۰/۱ درصد از پایان‌نامه‌ها با روش‌شناسی ترکیبی انجام گرفته است که حاکی از حاکمیت روش‌شناسی کمی در پژوهش‌های یادگیری الکترونیکی ایران می‌باشد. همچنین پژوهشگران در انجام پژوهش‌های جاری به موضوعاتی که از نظر متخصصان اولویت‌دار و دارای اهمیت بوده است، نپرداخته‌اند و خلاء بین پژوهش‌های جاری با شرایط مطلوب بسیار زیاد می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: پژوهش، روش‌شناسی پژوهش، یادگیری الکترونیکی، وضع موجود، وضع مطلوب

فهرست مطالب

فصل اول: طرح پژوهش

صفحه

۱	مقدمه	۱
۳	بیان مسئله	۱
۷	اهمیت و ضرورت	۱
۹	اهداف پژوهش	۱
۹	سؤالات و فرضیات پژوهش	۱
۱۰	تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرهای پژوهش	۱
۱۰	پژوهش (۱-۶-۱)	
۱۰	روش شناسی پژوهش (۲-۶-۱)	
۱۱	یادگیری الکترونیکی (۳-۶-۱)	
۱۱	جهت گیری موضوعی (۴-۶-۱)	
۱۲	وضع موجود (۵-۶-۱)	
۱۲	وضع مطلوب (۶-۶-۱)	

فصل دوم: کلیات پژوهش

۱۴	مقدمه (۱-۲)	
۱۶	پژوهش (۲-۲)	
۱۹	روش علمی (۳-۲)	
۲۱	دیدگاه‌های زیر بنایی معرفت شناسی در علوم رفتاری (۴-۲)	
۲۴	روش شناسی کمی (۵-۲)	
۲۵	ماهیت روش شناسی کمی (۶-۲)	

۲۷ روش‌شناسی کیفی (۷-۲)
۳۲ ضرورت پرداختن به روش‌شناسی کیفی (۸-۲)
۳۳ روش‌شناسی پژوهش آمیخته (ترکیبی) (۹-۲)
۳۶ انواع طرح‌های پژوهش آمیخته (۱۰-۲)
۴۰ کنش اجتماعی در پژوهش (۱۱-۲)
۴۱ عواملی که مسیر و جهت پژوهش‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهند (۱۲-۲)
۴۱ پژوهش در پاسخ در مسائل بحرانی (۱-۱۲-۲)
۴۲ تأثیر تکنولوژی بر پژوهش و عمل (۲-۱۲-۲)
۴۲ کمک‌های میان رشته‌ای (۳-۱۲-۲)
۴۳ تحول موضوعی (۱۳-۲)
۴۳ تعریف یادگیری الکترونیکی (۱۴-۲)
۴۶ پژوهش‌های یادگیری الکترونیکی (۱۵-۲)
۴۸ توزیع پژوهش‌های انجام شده از نظر رعایت ملاکهای کیفیت (۱۶-۲)
۴۹ روش‌شناسی پژوهش در یادگیری الکترونیکی (۱۷-۲)
۵۰ پیشینه پژوهش (۱۸-۲)
۵۰ پژوهش‌های انجام شده داخلی (۱-۱۸-۲)
۵۶ پژوهش‌های انجام شده خارجی (۲-۱۸-۲)
۵۹ جمع‌بندی (۱۹-۲)

فصل سوم: روش شناسی پژوهش

- ۱-۳) مقدمه ۶۲
- ۲-۳) روش پژوهش ۶۲
- ۳-۳) جامعه آماری ۶۳
- ۴-۳) نمونه، شیوه نمونه گیری و حجم نمونه ۶۴
- ۵-۳) ابزار گردآوری داده‌ها ۶۵
- ۶-۳) روایی و پایایی ابزار گردآوری داده‌ها ۶۵
- ۷-۳) واحد تحلیل ۶۶
- ۸-۳) روش‌های آماری تجزیه و تحلیل داده‌ها ۶۷

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل پژوهش

- ۱-۴) مقدمه ۶۹
- ۲-۴) تجزیه و تحلیل داده‌ها ۶۹
- ۱-۲-۴) آمار توصیفی (میانگین) ۶۹
- ۲-۲-۴) آمار استنباطی (آزمون T تک گروهی) ۷۱
- ۳-۲-۴) آمار توصیفی (میانگین و فراوانی) ۷۵
- ۴-۲-۴) مقایسه میانگین وضع موجود و وضع مطلوب (آمار توصیفی) ۷۸
- ۵-۲-۴) میانگین آمار توصیفی ۸۲

فصل پنجم: استنباط و نتیجه گیری

- ۱-۵) مقدمه ۸۵

۸۶	نتایج پژوهش (۲-۵)
۹۹	پیشنهادها (۳-۵)
۹۹	الف) پیشنهادهای کاربردی
۹۹	ب) پیشنهادهای پژوهشی
۱۰۰	محدودیت ها (۴-۵)
۱۰۰	الف) محدودیت های در اختیار پژوهشگر
۱۰۰	ب) محدودیت های خارج از اختیار پژوهشگر
۱۰۲	فهرست منابع و مآخذ
۱۰۲	منابع فارسی
۱۰۷	منابع لاتین
		پیوست ها
۱۱۱	پیوست شماره ۱
۱۱۲	پیوست شماره ۲

فهرست جداول

۹	جدول شماره ۱
۳۹	جدول شماره ۲
۷۰	جدول شماره ۳
۷۱	جدول شماره ۴
۷۲	جدول شماره ۵
۷۶	جدول شماره ۶
۷۹	جدول شماره ۷
۸۳	جدول شماره ۸

فصل اول

طرح پژوهش

۱-۱) مقدمه

قرن بیست و یکم قرن دانایی و تغییر از جامعه‌ی صنعتی به جامعه‌ی فرا صنعتی یا جامعه‌ی اطلاعاتی، پیشرفت‌های سریع در فناوری رسانه‌های ارتباطی مثل تلویزیون، رایانه، اینترنت، چاپ و نشر ما را در دسترسی به اطلاعات مورد نیازمان توانا ساخته است. فناوری اطلاعات^۱ روش‌های سریع‌تر و آسان‌تر را جایگزین روش‌های سنتی در حل مسائل فنی و عملیاتی کرده است (مترجم و همکاران، ۱۳۸۳). امروزه فناوری اطلاعات به عنوان یکی از فناوری‌های نوین بشری نه تنها خود دستخوش تغییرات ژرفی شده است، بلکه به سرعت در حال تاثیرگذاری بر الگوی زندگی، روش آموزش، مدیریت، حمل و نقل، مسائل امنیتی، کار، تجارت و زمینه‌های دیگر زندگی است و این مسئله باعث شده است که توجهات زیادی به سمت پژوهش در این حوزه جلب گردد (رضوی، ۱۳۸۶، ص ۱۷۶). پژوهش در هر حوزه‌ای نیازمند اصول و قوانین خاصی می‌باشد و همچنین برای انجام پژوهش باید مراحل معینی طی گردد، لیکن تلقی هر پژوهشگر از حقیقت او را به سوی مسائل، روش‌ها و یافته‌های خاص رهنمون می‌سازد. اگر بخواهیم در مورد هر چیزی صحبت کنیم ابتدا باید معرفت‌شناسی آن را بررسی کنیم، معرفت‌شناسی عبارت است از دانشی بسیار پیچیده که در برخی موارد وضوح کافی ندارد و بررسی موضوعات علم، مبانی و سرچشمه‌ها و طبیعت علوم و معارف است (پستمن^۲، ۱۳۸۶). هدف از پژوهش درباره یادگیری الکترونیکی آن است که از یک سو کاربرد و تاثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و یادگیری و نیز تاثیر سیاست‌های آموزشی را در

1. Informational Technology
2. N. Postman

سطح کلان و خرد بر سیستم های یادگیری الکترونیکی آشکار سازد و از سوی دیگر، تأثیر دروندادها و فرایند حاصل از کاربرد علم و هنر یاددهی - یادگیری بر این نوع سیستم ها را مشخص نموده، کارامدی و اثربخشی انواع محیطها و عملکرد یادگیری الکترونیکی را بازنمایی کند (بازرگان و موسوی، ۱۳۸۸). از این رو صحبت از پژوهش در حوزه یادگیری الکترونیکی نیز به یکی از مباحث مهم تبدیل گردیده است. لیکن پژوهش و روش شناسی انجام پژوهش باید متناسب با ویژگی های محیط و موضوع مورد بررسی باشند. بحث روش شناسی پژوهش تا حدودی مغفول مانده است و با وجود اهمیت فراوان آن، در پژوهش های جاری چندان توجهی به آن نمی شود، روش شناسی پژوهش^۱ اجمالاً به مباحثی معطوف است که تبیین و آشکارسازی مبانی و مبادی روش های گوناگون پژوهش را هدف قرار داده و بدین ترتیب نسبت به مباحث معطوف به روش پژوهش تقدم منطقی و رتبی یا نوع زیربنا و روبنا دارند. بدین ترتیب بحث درباره روش شناسی پژوهش یا همان چگونگی انجام پژوهش بدون عنایت به مباحث روش شناسی که همان توجیه کاربرد روش های مختلف است را باید بحثی ابتر، ناقص و ناکافی دانست. از این رو برخی از پژوهشگران تربیتی بر مبنای مفروضه های معرفت شناسی خود برای درک حقیقت پدیده های تربیتی بر جنبه ها و ابعاد عینی و برخی دیگر بر ابعاد ذهنی آن توجه می کنند. بر اساس دو مفروضه معرفت شناختی اثبات گرایی و تفسیری، تاکنون در بررسی مسائل اجتماعی و تربیتی سه روش شناسی پژوهشی شامل: روش شناسی کمی، کیفی و ترکیبی مطرح شده است. در هر یک از این روش شناسی های پژوهشی، پژوهشگر در انتخاب مسئله پژوهشی، تنظیم اهداف و سؤالات پژوهش، انتخاب نمونه، نحوه

گردآوری داده‌ها و تحلیل داده‌ها به اقدامات متفاوتی دست می‌زند (پرهیزگار و آقاجانی افروزی، ۱۳۹۰). با توجه به تأثیرات عمیق فناوری اطلاعات و ارتباطات بر ابعاد و سطوح مختلف آموزش و پرورش و نقش آن در تحول دامنه مسائل و موضوعات و همچنین شیوه‌های پژوهش، در پژوهش حاضر روند تحول روش شناسی پژوهش‌ها و گستره موضوعی مسائل یادگیری الکترونیکی مورد بحث قرار می‌گیرد.

۱-۲) بیان مسئله

پژوهش علمی فرایند جست و جوی منظمی است که پژوهشگر برای پی بردن به حقیقت پدیده‌ها یا موقعیت نامعین تلاش می‌کند تا مسئله اصلی را شناسایی کند و درباره آن به جست و جوی اطلاعات لازم بپردازد. هر پژوهش به دنبال موضوع خاص است و از روش شناسی پژوهشی متناسب با همان موضوع استفاده می‌کند. چگونگی و چرایی کسب معرفت درباره ارتباط بین پدیده‌ها و مسائل را روش شناسی پژوهشی می‌گویند. به عبارت دیگر روش شناسی پژوهشی مجموعه باورها و تصمیم‌هایی است که به نحوه شناسایی مسائل، انتخاب روش‌ها، جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها توسط پژوهشگر تاثیر می‌گذارد (سراجی و عطاران، ۱۳۸۹). پژوهشگر در انجام هر پژوهش و انتخاب روش شناسی باید ماهیت محیط مورد مطالعه یا مساله پژوهش نظیر زمان و منابع را مد نظر قرار دهد. همچنین باید بین موضوع پژوهش مورد مطالعه و روش شناسی نوعی سازگاری وجود داشته باشد

(دانائی فرد و مظفری، ۱۳۸۷). هر پژوهشی به دنبال پاسخگویی به یک سری سؤالات است که ریشه در معرفت‌شناسی خاص پژوهشگر دارد، بنابراین پژوهشگر ممکن است با طرز تفکر خاصی به پژوهش بپردازد و ابعادی از موضوع برایش برجسته و مهم شود و در مقابل ابعاد دیگری نیز برایش ناشناخته و سؤال‌هایی بدون جواب باقی بماند که نیاز به کنکاش و تعمق بیشتر دارد. جهان بینی و نوع نگرش پژوهشگر بر طرز تفکر وی تاثیر می‌گذارد و موضوعات و ابعاد جدیدی برای او نمایانگر می‌شود که بالتبع روش‌شناسی پژوهشی جدیدی را نیز می‌طلبد. دانش در هر حوزه‌ای یک بار برای همیشه و به طور واقعی به دست نمی‌آید و علت اینکه برخی پرسش‌ها پس از مدتی دوباره مطرح می‌شود این است که خطاهایی در پاسخ‌های ارائه شده در گذشته وجود داشته است و بنابراین مطرح شدن مسائل جدید نیازمند ارزیابی روش کار و شیوه مرسوم در پژوهش و همچنین فرایندهای پژوهشی و پاسخ‌های ارائه شده است (مهرمحمدی، ۱۳۸۷). به طور کلی روش شناسی‌های پژوهش را می‌توان به سه نوع روش شناسی کمی^۱، کیفی^۲ و ترکیبی^۳ تقسیم کرد (اعرابی و فیاضی، ۱۳۸۸).

(۱) روش‌شناسی کمی: روش‌شناسی کمی کوششی سازمان یافته، عینی و دقیق

برای بررسی و آزمایش علوم بشری است که در آن پژوهشگر تربیتی، مسئله

-
1. Quantitative
 2. Qualitative
 3. Mix method

پژوهشی را بر اساس تعاریف استاندارد، عینی و عملیاتی کد گذاری می‌کند، متغیرهای بازیگر در پژوهش را تا حد امکان کنترل و جامعه مورد مطالعه آن را به صورت تصادفی انتخاب می‌کند.

۲) روش‌شناسی کیفی: در این روش‌شناسی پژوهشگر، نمونه مورد مطالعه را به صورت هدفمندانه انتخاب می‌کند و به جای دستکاری متغیرها و آزمودنی‌ها سعی می‌کند رفتارها و تعاملات آنها را در بستر طبیعی مورد مطالعه قرار دهد.

۳) روش‌شناسی ترکیبی: استفاده از روش‌شناسی ترکیبی در پژوهش‌های اجتماعی و تربیتی از دهه ۱۹۹۰ مورد توجه قرار گرفته است. در این روش‌شناسی پژوهشگر در طی مراحل مختلف پژوهش می‌تواند از روش‌های گوناگون پژوهشی، ابزارهای متفاوت، شیوه‌های نمونه‌گیری مختلف و روش‌های گوناگون برای تحلیل داده‌ها بهره‌گیرد تا بتواند راه حل مناسبی برای مسئله پژوهشی ارائه کند (سراجی و عطاران، ۱۳۸۹). استفاده روز افزون از فناوری‌های نوظهور مبتنی بر شبکه، تحولات چشمگیری را در رویکردها و روش‌های آموزشی در عصر جدید به وجود آورده است. یادگیری الکترونیکی^۱ یکی از پدیده‌های دنیای مدرن است که در عصر اطلاعات و در جامعه مبتنی بر دانش پا به عرصه وجود گذاشته است. در سال‌های اخیر یادگیری الکترونیکی به عنوان یکی از کاربردهای مهم فناوری اطلاعات و ارتباطات در جهان مطرح شده است (جانعلی زاده و فلاح نژاد، ۱۳۹۰).

از سال ۱۹۶۰ در بخش های مختلف تجاری و آموزشی و نظامی تعاریف مختلفی از یادگیری الکترونیکی ارائه شده است، اما در یک تعریف کلی یادگیری الکترونیکی استفاده از فناوری رایانه، شبکه و اینترنت به منظور طراحی، تدوین درس و اجرای آن در محیط آموزشی به منظور تحقق و استمرار یادگیری می باشد (کمالیان و فاضل، ۱۳۸۸). یادگیری الکترونیکی در عصر اطلاعات پا به عرصه وجود گذاشته است و در پیشینه کوتاه مدت خود از رشد چشم گیری برخوردار شده است. ایران نیز همچون سایر کشورهای جهان در قبال گسترش و نفوذ سریع فناوری اطلاعات و کاربردهای آن در آموزش بی تفاوت نبوده است و با استقبال از آن تلاش کرده تا از مزایای آن در نظام آموزشی بهره مند گردد و در زمینه مزایا و محدودیت های یادگیری الکترونیکی پژوهش های زیادی با هدف کمک به بهبود فرآیندها و ساز و کارهای آن صورت گرفته است (کاردان و فهیمی فر، ۱۳۸۱). یادگیری الکترونیکی نیز مانند هر حوزه دیگر از معرفت و دانش بشری نیازمند انجام پژوهش های بنیادی و کاربردی است و پژوهش های این حوزه نیز با روش شناسی های مختلف و موضوعات متناسب با هر روش شناسی صورت می پذیرند. هر یک از روش شناسی ها دامنه موضوعات متفاوتی را تحت شمول قرار می دهند و با تغییرات روش شناختی، موضوعات مورد بررسی در هر حوزه نیز دچار قبض و بسط می شوند. بر همین اساس در این پژوهش ابتدا به بررسی موضوعات پژوهشی اولویت دار و موضوعات پژوهشی مغفول در حوزه یادگیری الکترونیکی و سپس به

بررسی روش‌شناسی پژوهش‌های یادگیری الکترونیکی و اینکه چه روش‌هایی حاکمیت بیشتری دارند و این روش‌ها از سال ۱۳۸۰ تا کنون چه تغییراتی پیدا کرده‌اند، پرداخته خواهد شد و سؤالات اصلی پژوهش حاضر به شرح زیر می‌باشند:

الف) وضعیت پژوهش‌های یادگیری الکترونیکی از لحاظ روش‌شناسی چگونه است؟

ب) وضعیت موضوعات پژوهشی حوزه یادگیری الکترونیکی در ایران چگونه است؟

۱-۳) اهمیت و ضرورت

روش‌شناسی در هر پژوهش از اهمیت زیادی برخوردار است. صاحب‌نظران با توجه به استفاده از فناوری‌های مختلف در یادگیری الکترونیکی و در نتیجه حذف برخی از ویژگی‌های آموزش سنتی و در عین حال افزودن برخی ویژگی‌ها مانند یادگیری همزمان و غیر همزمان، نیاز به شناسایی و درک اثر فناوری در فرایند یادگیری و شناخت حوزه‌های مختلف یادگیری و بررسی روندهای تحقیقاتی آن را ضروری می‌دانند. شناخت حوزه‌های تحقیقاتی در یادگیری الکترونیکی به محققین کمک می‌کند تا طرح‌ها و تحقیقات خود را در جهت توسعه مطالعات آتی پیش برند (قربانی و منتظر، ۱۳۸۹). با اینکه در زمینه یادگیری الکترونیکی پژوهش‌های زیادی صورت گرفته ولی هنوز در این زمینه پیشرفت قابل توجهی صورت نگرفته است و امروزه چالش‌های فراوانی در قلمرو کیفیت تحقیقات تربیتی مطرح شده است. این مباحث به ویژه در قلمرو

روش شناسی زمانی آغاز شد که هارگریوز^۱ (۱۹۹۶) اظهار کرد: "بخش قابل توجهی از پژوهش های تربیتی درجه ی دوم هر سال اجرا و عرضه می شوند که هیچ سهم جدی در نظریه یا دانش بنیادی و یا بهبود و بهسازی عمل ندارند" (شعبانی ورکی، ۱۳۸۵). نظر به اینکه یادگیری الکترونیکی یکی از مسائل جدید عصر اطلاعات است و در حال حاضر توجهات زیادی را به خود معطوف کرده است و همچنین نمی توان از فواید بی شمار آن در یادگیری چشم پوشی کرد و هر جامعه ای که بخواهد پیشرفت کند باید همسو با جوامع دیگر از فناوری در آموزش استفاده کند، موضوع یادگیری الکترونیکی به یکی از موضوعات پژوهشی به روز تبدیل شده است و پژوهش های فراوانی در این زمینه صورت گرفته است که شامل موضوعات متنوع و روش شناسی های مختلف هستند و با توجه به اینکه پیشرفت های صورت گرفته در چند سال اخیر چندان چشمگیر نبوده محققان به موضوع کاوی و بررسی روش شناسی این پژوهش ها پرداخته اند تا از یک سو به دامنه موضوعی کار شده یادگیری الکترونیکی و از سوی دیگر به روش شناسی حاکم و تغییرات روش شناختی این پژوهش ها آگاهی پیدا کنند تا به محققان در بررسی روند پژوهش های یادگیری الکترونیکی کمک کنند. هرکدام از پژوهشگران با جهان بینی و نوع نگرش و در بازه زمانی خاصی به بررسی این مسائل پرداخته اند. در این پژوهش نیز پژوهش های یادگیری الکترونیکی از منظر موضوعی و روش شناسی و با دید جامعتر بررسی خواهد شد.

۴-۱) اهداف

جدول شماره ۱- اهداف کلی و اهداف ویژه پژوهش

اهداف کلی	اهداف ویژه
۱) شناسایی وضعیت پژوهش‌های انجام شده در حوزه یادگیری الکترونیکی از منظر روش شناسی پژوهش از سال ۱۳۸۰ تا کنون در ایران.	۱) تعیین وضعیت موجود روش‌شناسی‌های پژوهشی در پژوهش‌های یادگیری الکترونیکی (پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد) از سال ۱۳۸۰ تا کنون در ایران.
	۲) تعیین تغییرات روش‌شناختی در پژوهش‌های یادگیری الکترونیکی از ۱۳۸۰ سال تاکنون در ایران.
۲) شناسایی وضعیت پژوهش‌های انجام شده در حوزه یادگیری الکترونیکی از منظر گستره موضوعی (تحول موضوعی) از سال ۱۳۸۰ تا کنون در ایران.	۳) تعیین موضوعات پژوهشی اولویت دار در حوزه یادگیری الکترونیکی (در پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد).
	۴) تعیین میزان توجه به موضوعات اولویت دار در حوزه یادگیری الکترونیکی.
	۵) تعیین موضوعات پژوهشی‌ای که در حوزه یادگیری الکترونیکی بیشتر مورد تأکید قرار گرفته‌اند و موضوعاتی که مورد توجه قرار نگرفته‌اند.

۵-۱) سؤالات پژوهش

۱) کدام روش‌شناسی پژوهشی در پژوهش‌های یادگیری الکترونیکی (پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد)

دانشگاه‌های دولتی ایران رواج بیشتری دارد؟

۲) موضوعات پژوهشی اولویت دار در حوزه یادگیری الکترونیکی در ایران کدامند؟

۳) تا چه اندازه در انجام پژوهش‌های حوزه یادگیری الکترونیکی به موضوعات اولویت‌دار توجه شده